



Datum  
2021-09-02  
Adress  
Rönbladsgatan 1 B  
Diarienummer  
GRF-2021-3654

## Yttrande

Till  
Kommunfullmäktige

### **Remiss Motion av Jörgen Grubb (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD) om att motverka betygsinflation i Malmö stad STK-2021-168**

Grundskolenämnden beslutar att lämna följande yttrande:

#### **Sammanfattning**

Kommunfullmäktige har bett om yttrande från grundskolenämnden om Jörgen Grubb (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD) motion om att motverka betygsinflation i Malmö stad. I motionen föreslås kommunfullmäktige besluta:

- 1) Att grundskolenämnden varje år ska återkomma med en fördjupad rapport om betygsinflationen i Malmös kommunala skolor, som ska redovisas för kommunfullmäktige.
- 2) Att grundskolenämnden med ovannämnda fördjupade rapport som grund ska besluta om åtgärder för att motverka betygsinflationen.

Grundskolenämnden anser att motionens båda förslag ska anses vara besvarade med hänvisning till de åtgärder som föreslås i den genomförda internkontrollplanen om ”Diskrepans mellan betyg och resultat på nationella proven”. Grundskolenämnden vill även informera kommunfullmäktige om att en uppföljning kan tidigast genomföras i september 2022, givet att Skolverket genomför nationella prov under läsåret 2021/2022.

#### **Yttrande**

Kommunfullmäktige har bett om yttrande från grundskolenämnden om Jörgen Grubb (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD) motion om att motverka betygsinflation i Malmö stad. I motionen föreslås kommunfullmäktige besluta:

- 1) Att grundskolenämnden varje år ska återkomma med en fördjupad rapport om betygsinflationen i Malmös kommunala skolor, som ska redovisas för kommunfullmäktige.
- 2) Att grundskolenämnden med ovannämnda fördjupade rapport som grund ska besluta om åtgärder för att motverka betygsinflationen.

Under läsåret 2020/2021 genomfördes en internkontroll rörande diskrepansen mellan betyg-sättning och nationella prov. På grund av pandemin har det inte genomförts några nationella prov läsåret 2020/2021 och enbart muntliga delar genomfördes under höstterminen läsåret 2019/2020.

Internkontrollen utgick från nationella undersökningar om vad som gör att betygssättningen skiljer sig åt från resultaten på de nationella proven. Nedan återges de två åtgärder som internkontrollen bestod av:

### **1) Genomföra en fördjupad analys om bakomliggande orsaker till skillnader i betyg och betygssättning**

#### **Summering av genomförda åtgärder**

Analysen visade att en central utgångspunkt är att de nationella proven fungerar som en indikator för att bedöma om betygssättningen är likvärdig mellan skolor och elevgrupper. Bristande likvärdighet i arbetet med betygssättning har återkommande även identifierats på nationell nivå. I nationella granskningar har det framkommit att betygssättning i ganska hög grad är relativ, dvs. betygssättningen relateras till den genomsnittliga prestationsnivån hos eleverna på respektive skola. Grundskoleförvaltningen och skolenheterna har resultatsammanställningar, men analyserna gällande diskrepanser mellan resultat på nationella prov och slutbetyg är ofullständiga. Det är också av vikt att beakta skillnad mellan resultaten på nationella prov och slutbetyg efter genomförd lovskola. Detta påverkar förutsättningarna för att identifiera de bakomliggande orsakerna och att i nästa fas prioritera relevanta utvecklingsinsatser. Granskningens analys indikerar behov av förstärkta strukturer och arbetsformer i styrkedjan för att följa upp och utvärdera arbetet med diskrepanserna i bedömning och betygssättning.

Skolmyndigheterna har konstaterat grundläggande problem i betygssystemet på nationell nivå. Detta utesluter inte vikten av en fortsatt strävan att ge lärarna en ökad samsyn om hur kunskapskraven ska förstås och på vilket sett. Här har lärarutbildning, huvudmän och skolans rektorer ett ansvar. Rektorer och lärare behöver ges utrymme att kunna diskutera betyg och bedömning och använda Skolverkets allmänna råd för betyg och betygssättning och de allmänna råden för systematiskt kvalitetsarbete.

### **2) Ta fram förslag för att utveckla analys av bedömning och betygssättning inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet**

Såväl nationell statistik från Skolverket som statistik från grundskoleförvaltningens beslutsstöd, ger huvudmannen förutsättningar att se hur betygen och betygen på de nationella proven på de egna jämförbara skolenheterna förhåller sig till varandra och till riket som helhet.

#### **Förslag till åtgärder för struktur och innehåll för analys i styrkedjan**

På den nationella nivån har det de senaste åren genomförts flera insatser för att utveckla skolornas arbete med bedömning och betygssättning. En sådan insats är framtagandet av nya kursplaner. Granskningen föreslår en integrering med implementeringen av de ändrade kursplanerna som i ett led i att öka likvärdigheten i betygssättning. I den övergripande handlingsplanen

som gäller 2021–2023 (beslutad av grundskoleförvaltningsledningen 210406) anges följande aktiviteter; kartlägga behov, säkerställa förutsättningar samt genomföra kompetensutvecklingsinsatser kring bedömning och betygssättning i styrkedjan.

I handlingsplanen anges även hur och när uppföljning och utvärdering ska göras, samt vem som har ansvar för det inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet såväl på förvaltningsnivå som på skolenivå.

Vidare föreslås förbättrad följsamhet jämt mot de allmänna råden för betyg och betygssättning enligt arbetsgång nedan inom ramen för befintligt analysarbete, gällande utfall för måluppfyllelse och betygsresultat.

### **Huvudmannen**

Följer upp betyg och nationella provbetyg på skolenheterna inom huvudmannens organisation så att det vid behov blir möjligt att sätta in insatser som skapar förutsättningar för mer rättvisande och likvärdiga betyg. (AR 4.4)<sup>1</sup>

I detta ingår att huvudmannen behöver analysera betygen ur olika perspektiv. Analysen ger möjlighet att identifiera eventuella omotiverade avvikelser mellan betyg och nationella provbetyg på skolenhetsnivå för att kunna säkerställa att provresultaten särskilt har beaktats vid betygssättningen. Det kan exempelvis innebära att jämföra betygsresultat på olika nivåer, till exempel mellan skolor och inte minst över tid. Vidare kan det handla om att jämföra elevers betygsresultat exempelvis utifrån socioekonomisk bakgrund eller kön. För de ämnen där det finns nationella prov, i såväl årskurs 6 som årskurs 9, behöver huvudmannen undersöka hur elevers ämnesbetyg korrelerar med provbetygen (lägre, lika eller högre). Om det förekommer avvikelser i betygssättningen behöver huvudmannen undersöka vad avvikelserna kan bero på och om de är befogade eller inte. För att undersöka om avvikelser är befogade eller inte kan huvudmannen behöva mer information från rektorn. Om det visar sig att det förekommer obefogade avvikelser på skolenhetsnivå, är det viktigt att huvudmannen analyserar vad avvikelserna kan bero på. Utifrån det kan huvudmannen till exempel behöva se över resursfördelningen till skolenheterna. Det handlar om att garantera rektorernas förutsättningar att säkerställa undervisningens kvalitet, att lärare får kompetensutveckling och att betygen sätts i enlighet med författningarna. Huvudmannen ska även se till att lärare har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet, där några reglerar betyg och betygssättning.

### **Rektorn**

Säkerställer att det finns förutsättningar för att sammanställa betyg och nationella provbetyg i syfte att möjliggöra ändamålsenliga analyser av resultaten. (AR 4.2)

Följer tillsammans med lärarna upp betyg och nationella provbetyg inom skolenheten så att det vid behov blir möjligt att sätta in insatser som skapar förutsättningar för mer rättvisande och likvärdiga betyg. (AR 4.3)

I rektors uppdrag ingår att tillse att betyg sätts i enlighet med författningarna. Det innebär att rektorn har ett särskilt ansvar för att främja en rättssäker betygssättning. Arbetet med betygssättning är en process som rymmer flera led, styrdokument ska tolkas, enskilda elevprestationer ska bedömas och slutligen ska det samlade underlaget av elevprestationer vägas samman. Samverkan mellan lärare i

<sup>1</sup> AR = Allmänna råden om betyg och betygssättning, Skolverket.

denna komplexa process kräver en övergripande planering och samordning och kan därför inte byggas på enskilda lärares ansvarstagande.

Rektorn behöver säkerställa att det finns förutsättningar för att sammanställa betyg och nationella provbetyg som underlag för ändamålsenliga analyser av resultaten. För vissa skolformer publicerar Skolverket betygs- och provbetygsstatistik på skolenhetsnivå. Sådan statistik ger rektorn förutsättningar att se hur betygen och betygen på de nationella proven på den egna skolenheten förhåller sig till resultaten på jämförbara skolenheter inom huvudmannens organisation och till riket som helhet. Rektorn kan också behöva analysera betygsfördelningen mellan olika elevgrupper i ett ämne där det inte finns nationella prov.

Rektorn behöver vidare se till att det finns förutsättningar att fördjupa analysen inom den egna skolenheten, för att kunna följa upp och analysera betygen inom och mellan ämnen och elevgrupper. Vid skolenheten behöver rutiner finnas för att analysera betyg och nationella provbetyg ur olika perspektiv för att säkerställa att betygen är så rättvisande och likvärdiga som möjligt och att de nationella proven särskilt har beaktats. Det kan exempelvis innebära att jämföra betygsresultat på olika nivåer, till exempel klasser och ämnen över tid. Vidare kan det handla om att jämföra elevers betygsresultat exempelvis utifrån socioekonomisk bakgrund eller kön. För de ämnen där det finns nationella prov, i såväl årskurs 6 som årskurs 9, behöver rektorn undersöka hur elevers ämnesbetyg korrelerar med provbetygen (lägre, lika eller högre). Om det kommer fram att det finns avvikelser mellan betyg och provbetyg, är det av vikt att rektorn undersöker vad avvikelserna kan bero på och om de är befogade eller inte. För att avgöra det kan rektorn behöva få mer information från lärarna om orsakerna till avvikelserna.

Utifrån vad uppföljningen av betygen och betygssättningen visar kan rektorn behöva sätta in olika insatser. Det kan handla om att se över hur organisationen kan förändras, att vid behov säkerställa att lärare får kompetensutveckling som syftar till att sätta betyg enligt bestämmelserna eller att utveckla undervisningen. Det kan även handla om att undersöka om lärare har fått möjligheter att samråda vid tveksamheter om hur en elevs resultat på ett nationellt prov särskilt har beaktats vid betygssättningen.

## Läraren

Följer upp vilken möjlighet bedömningsunderlagen har gett att analysera och värdera kvaliteten på elevernas kunnande i samband med betygssättningen. (AR 4.1)

Arbetet med betygssättning är en process som rymmer flera led, styrdokument ska tolkas, enskilda elevprestationer ska bedömas och slutligen ska det samlade underlaget av elevprestationer vägas samman. Läraren behöver på ett systematiskt sätt följa upp hur ändamålsenliga olika bedömningssituationer har varit. Det kan till exempel handla om att följa upp vilket stöd som dokumentationen av elevens kunskapsutveckling gav vid betygssättningen och hur stor del av bedömningsunderlaget som var relevant i förhållande till kunskapskraven. Läraren kan även behöva analysera underlagets bredd och variation i förhållande till kunskapskraven. Detta kan till exempel visa om det fanns för många tidiga bedömningsunderlag som inte kunde tillmätas tillräcklig vikt vid betygssättningen, eftersom de inte gav en tillförlitlig bild av kvaliteten på elevens kunnande inför betygssättningen. På ett generellt plan kan läraren även utvärdera hur utformning och genomförande av olika uppgifter har fungerat.

Läraren analyserar hur ändamålsenliga bedömningssituationerna varit för att säkerställa ett tillräckligt brett och varierat underlag om alla elevers kunskaper. Resultaten av analysen kan användas för att utveckla de egna formerna för bedömning och dokumentation.

### **Betygsutredningen 2018 (SOU 2020:43)**

I arbetet med betygsutredningen lämnade grundskolenämnden följande yttrande till kommunstyrelsen gällande delarna om betygsinflation.

Grundskolenämnden delar utredningens bedömning att regeringen bör vidare utreda möjligheterna till:

- ankring av elevernas betyg i de nationella proven i de obligatoriska skolformerna
- införandet av examensprov i gymnasieskolan
- statistisk moderering av betyg med hjälp av nationella prov.

Detta för att undersöka möjligheter att möta de utmaningar utredningen lyfter fram när det gäller betygsinflation och olikvärdig betygssättning.

*(Expedierat yttrande GRN 201020 Remiss från Utbildningsdepartementet - Remittering av Betygsutredningen 2018 (SOU 2020:43), GRF-2020-25908-8)*

I kommunstyrelsens yttrande kom detta avsnitt inte med, men det fanns inte heller några invändningar eller reservationer mot grundskolenämndens synpunkter gällande en fortsatt utredning gällande betygsinflation och olikvärdig betygssättning.

### **Grundskolenämndens synpunkter**

Grundskolenämnden anser att utifrån resultaten av internkontrollen om ”*Diskrepans mellan betyg och resultat på nationella proven*” ska motionens båda förslag anses vara besvarade. Grundskolenämnden vill även informera kommunfullmäktige om att en uppföljning kan tidigast genomföras i september 2022, givet att Skolverket genomför nationella prov under läsåret 2021/2022.

Ordförande

.....  
Sara Wettergren  
.....

Grundskoledirektör

.....  
Anders Malmquist  
.....

Nima Gholam Ali Pour (SD) och Ulf Blomström (SD) anmäler reservation och avser inkomma med en skriftlig reservation.